

Zbiór Orzeczeń

Sprawa C-340/22

**Cofidis
przeciwko
Autoridade Tributária e Aduaneira**

[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym
złożony przez Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa – CAAD)]

Wyrok Trybunału (pierwsza izba) z dnia 21 grudnia 2023 r.

Odesłanie prejudycjalne – Podatki bezpośrednie – Artykuł 49 TFUE –
Swoboda przedsiębiorczości – Ustanowienie podatku od zobowiązań instytucji kredytowych
w celu finansowania krajowego systemu zabezpieczenia społecznego –
Podnoszona dyskryminacja oddziałów zagranicznych instytucji kredytowych – Dyrektywa
2014/59/UE – Ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji
i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych –
Zakres stosowania

- 1. Polityka gospodarcza i pieniężna – Polityka gospodarcza – Prowadzenie działań naprawczych oraz restrukturyzacja i uporządkowana likwidacja w odniesieniu do instytucji kredytowych – Dyrektywa 2014/59 – Cel i zakres stosowania – Harmonizacja opodatkowania instytucji kredytowych prowadzących działalność w Unii – Wykluczenie – Ustanowienie podatku krajowego od zobowiązań instytucji kredytowych – Wpływy służące finansowaniu krajowego systemu zabezpieczenia społecznego – Podatek niemający związku z restrukturyzacją i uporządkowaną likwidacją ani z prowadzeniem działań naprawczych w odniesieniu do owych instytucji – Dopuszczalność – Podobieństwa między sposobem obliczania podatku a sposobem obliczania wkładów wnoszonych na podstawie dyrektywy 2014/59 – Brak wpływu (dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59, art. 1)*

(zob. pkt 22–27; pkt 1 sentencji)

- 2. Swobodny przepływ osób – Swoboda przedsiębiorczości – Spółki – Ustalenie powiązania z porządkiem prawnym danego państwa – Kryterium – Miejsce siedziby – Zastosowanie krajowych przepisów podatkowych – Sposób traktowania pod względem podatkowym, odpowiednio, spółki będącej rezydentem i spółki niebędącej rezydentem – Zakres – Oddział spółki niebędącej rezydentem – Włączenie (art. 49, 54 TFUE)*

(zob. pkt 36)

3. *Swobodny przepływ osób – Swoboda przedsiębiorczości – Postanowienia traktatu – Zakres stosowania – Działalność prowadzona przez spółkę będącą rezydentem w innym państwie członkowskim za pośrednictwem stałego zakładu – Włączenie – Swoboda podmiotów gospodarczych w zakresie wyboru odpowiedniej formy prawnej wykonywania działalności w innym państwie członkowskim – Ograniczenie poprzez dyskryminacyjne przepisy podatkowe – Niedopuszczalność*
(art. 49, 54 TFUE)

(zob. pkt 37–42, 47)

4. *Swobodny przepływ osób – Swoboda przedsiębiorczości – Przepisy podatkowe – Finansowanie krajowego systemu zabezpieczenia społecznego – Uregulowanie krajowe przewidujące podatek od zobowiązań instytucji kredytowych będących rezydentami oraz spółek zależnych i oddziałów instytucji kredytowych niebędących rezydentami – Podstawa opodatkowania, którą stanowią zobowiązania instytucji kredytowych – Odliczenie funduszy własnych i instrumentów dłużnych porównywalnych z funduszami własnymi – Oddziały, które jako podmioty niewyposażone w osobowość prawną nie mogą emitować takich instrumentów ani odliczyć funduszy własnych od podstawy opodatkowania – Niedopuszczalność uregulowania krajowego*
(art. 49, 54 TFUE)

(zob. pkt 44, 65; pkt 2 sentencji)

Streszczenie

Cofidis jest portugalskim oddziałem instytucji kredytowej, której siedziba znajduje się we Francji. Jako taki podlega on *adicional de solidariedade sobre o sector bancário* (dodatkowemu podatkowi solidarnościowemu nałożonemu na sektor bankowy) (zwanemu dalej „ASSB”), który jest podatkiem od zobowiązań¹ instytucji kredytowych. Podatek ten ustanowiono w Republice Portugalskiej w celu zapewnienia wsparcia finansowego dla krajowego systemu zabezpieczenia społecznego oraz przywrócenia równowagi pomiędzy obciążeniem podatkowym ponoszonym przez ów sektor, który korzysta ze zwolnienia z podatku od wartości dodanej (VAT) w odniesieniu do większości usług finansowych, a obciążeniem podatkowym ponoszonym przez wszystkie pozostałe sektory portugalskiej gospodarki.

ASSB podlegają instytucje kredytowe, których siedziba znajduje się w Portugalii, portugalskie spółki zależne instytucji kredytowych, których siedziba znajduje się na terytorium innego państwa, oraz portugalskie oddziały instytucji kredytowych niebędących rezydentami.

W dniu 11 grudnia 2020 r. Cofidis dokonał samonaliczenia ASSB za pierwsze półrocze 2020 r. Uznawszy jednak, że ASSB jest sprzeczny z dyrektywą 2014/59² i z art. 49 TFUE, zakwestionował on przed sądem odsyłającym³ objęcie go tym podatkiem.

¹ ASSB są objęte w szczególności zobowiązania ustalone i zatwierdzone przez podatników po odliczeniu określonych elementów.

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/59/UE z dnia 15 maja 2014 r. ustanawiająca ramy na potrzeby prowadzenia działań naprawczych oraz restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji w odniesieniu do instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych oraz zmieniająca dyrektywę Rady 82/891/EWG i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/24/WE, 2002/47/WE, 2004/25/WE, 2005/56/WE, 2007/36/WE, 2011/35/UE, 2012/30/UE i 2013/36/UE oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1093/2010 i (UE) nr 648/2012 (Dz.U. 2014, L 173, s. 190).

³ Mianowicie przed Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa – CAAD) [sądem arbitrażowym do spraw podatkowych (centrum arbitrażu administracyjnego), Portugalia].

W wydanym wyroku Trybunał stwierdził, że dyrektywa 2014/59 nie stoi na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu ustanawiającemu podatek taki jak ASSB, którego sposób obliczania ma być podobny do sposobu obliczania wkładów wnoszonych przez instytucje kredytowe na podstawie tej dyrektywy, ponieważ wpływy z tego podatku nie są przeznaczane na krajowe mechanizmy finansowania działań w ramach restrukturyzacji i uporządkowanej likwidacji, w odróżnieniu od wkładów przewidzianych we wspomnianej dyrektywie. Trybunał orzekł natomiast, że takiemu uregulowaniu krajowemu stoi na przeszkodzie swoboda przedsiębiorczości zagwarantowana w art. 49 i 54 TFUE.

Ocena Trybunału

W pierwszej kolejności Trybunał stwierdził, że wkłady wnoszone na podstawie dyrektywy 2014/59 nie stanowią podatków, lecz, przeciwnie, wynikają z logiki ubezpieczeniowej. W związku z tym, ponieważ dyrektywa 2014/59 nie ma na celu harmonizacji opodatkowania instytucji kredytowych prowadzących działalność w Unii, nie może ona stać na przeszkodzie wprowadzeniu podatku krajowego takiego jak ASSB. Pozbawiona jakiegokolwiek znaczenia jest w tym względzie okoliczność, że sposób obliczania takiego podatku wykazuje podobieństwa do sposobu obliczania wkładów wnoszonych na podstawie dyrektywy 2014/59.

W drugiej kolejności Trybunał przypomniał, że swoboda przedsiębiorczości pozwala podmiotom gospodarczym na swobodny wybór odpowiedniej formy prawnej, w jakiej zamierzają wykonywać działalność w innym państwie członkowskim, a w szczególności na prowadzenie działalności za pośrednictwem oddziału na takich samych warunkach jak w przypadku spółki zależnej, a wybór ten nie może być ograniczony poprzez przepisy podatkowe wprowadzające dyskryminację bezpośrednią lub pośrednią.

W szczególności ustanowienie obowiązkowego świadczenia pieniężnego, w ramach którego przewidziano kryterium odróżniające, pozornie obiektywne, lecz stawiające w większości przypadków w gorszej sytuacji – z uwagi na ich cechy – mające siedzibę w innych państwach członkowskich spółki znajdujące się w sytuacji porównywalnej do tej, w której znajdują się spółki mające siedzibę w państwie członkowskim opodatkowania, stanowi zakazaną przez art. 49 i 54 TFUE dyskryminację pośrednią ze względu na siedzibę tych spółek.

W niniejszym wypadku uregulowanie krajowe rozpatrywane w postępowaniu głównym ma zastosowanie bez rozróżnienia do instytucji kredytowych będących rezydentami oraz do portugalskich spółek zależnych i oddziałów instytucji kredytowych niebędących rezydentami. Podstawę opodatkowania w przypadku ASSB stanowią zobowiązania tych podmiotów, a mianowicie wszystkie pozycje ujęte w bilansie, które – niezależnie od formy i sposobu ich ujęcia – stanowią dług wobec osób trzecich, z wyjątkiem w szczególności pozycji, które zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości są w nim ujęte jako fundusze własne.

Trybunał zauważył, że takie uregulowanie krajowe może sprawić, że prowadzenie w Portugalii działalności za pośrednictwem oddziału będzie dla spółek niebędących rezydentami mniej atrakcyjne. Oddziały instytucji kredytowych niebędących rezydentami, ze względu na to, że nie są wyposażone w osobowość prawną, nie mogą bowiem – w przeciwieństwie do instytucji kredytowych będących rezydentami i do będących rezydentami spółek zależnych instytucji kredytowych niebędących rezydentami – odliczyć funduszy własnych od podstawy opodatkowania z tytułu ASSB i nie mogą emitować instrumentów dłużnych porównywalnych

z funduszami własnymi. To odmienne traktowanie, mogące ograniczać swobodę wyboru odpowiedniej formy prawnej, może stanowić ograniczenie swobody przedsiębiorczości zagwarantowanej w art. 49 i 54 TFUE.

Aby takie odmienne traktowanie było zgodne z postanowieniami traktatu FUE dotyczącymi swobody przedsiębiorczości, musi ono dotyczyć sytuacji, które nie są obiektywnie porównywalne, lub musi ono być uzasadnione nadrzędnym względem interesu ogólnego.

W niniejszym wypadku nic nie wskazuje zaś na to, by sytuacja instytucji kredytowej niebędącej rezydentem prowadzącej działalność za pośrednictwem oddziału nie była obiektywnie porównywalna z sytuacją instytucji kredytowej będącej rezydentem lub będącej rezydentem spółki zależnej instytucji kredytowej niebędącej rezydentem.

Ponadto Trybunał orzekł, że rozpatrywane ograniczenie swobody przedsiębiorczości nie może być uzasadnione ani koniecznością zapewnienia spójności krajowego systemu podatkowego, na którą powołał się rząd portugalski, ani podniesioną przez Komisję Europejską koniecznością zachowania zrównoważonego rozdziału władztwa podatkowego pomiędzy państwami członkowskimi. W tym względzie, gdy państwo członkowskie zdecydowało się nie obejmować podatkiem podmiotów mających siedzibę na jego terytorium⁴, to nie może ono powoływać się na konieczność zapewnienia zrównoważonego rozdziału władztwa podatkowego pomiędzy państwami członkowskimi w celu uzasadnienia opodatkowania podmiotów mających siedzibę w innym państwie członkowskim.

⁴ W niniejszym wypadku Republika Portugalska zdecydowała się nie obejmować podatkiem instytucji kredytowych będących rezydentami i będących rezydentami spółek zależnych instytucji kredytowych niebędących rezydentami w odniesieniu do instrumentów dłużnych porównywalnych z funduszami własnymi.